

16 Februarie 2021 08-1/04

Doamnei Tatiana ZATÎC,
Ministrul interimar al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009
E-mail: secretariat@msmps.gov.md, office@msmps.gov.md

Doamnei Irina BANOVA,
Director al Agenției Naționale Asistență Socială

mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009
Email: info@anas.md; irina.banova@anas.md

Doamnei Elizaveta IACUB,
**Director al Centrului de plasament temporar
pentru copii cu dizabilități mun. Hîncești**

mun. Hîncești, str. A. Marinescu 16, MD-3400
Email: cp.hincesti@anas.md

Doamnei Zinaida TCACENCO,
**Director interimar al Centrului de plasament temporar
pentru copii cu dizabilități mun. Orhei**

mun. Orhei, str. V. Cupcea 4, MD-3501
Email: cp.orhei@anas.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei de monitorizare efectuate la CPTPD Hîncești la 06/10/2020 și la CPTPD Orhei la 20/10/2020¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv.

Cu respect,

Maia BĂNĂRESCU,
Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului
Membru al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: Al. Zubco
Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP
tel. 060002641
Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

privind vizitele de monitorizare a
respectării garanțiilor de bază pe durata epidemiei Covid-19 în cadrul
Centrelor de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități (Orhei și Hîncești),
efectuate în datele de 6 octombrie 2020 și 20 octombrie 2020

Raportul a fost elaborat de către Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- *Mihail Cotorobai, Președintele Consiliului, Avocatul Poporului (Ombudsmanul),*
- *Maia Bănărescu, membră, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului,*
- *Ceslav Panico, membru,*
- *Svetlana Doltu, membră,*
- *Oxana Gumennaia, membră,*
- *Mihail Gorincioi, membru.*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman). Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare neanunțate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La data de 6 octombrie 2020 și 20 octombrie 2020, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (*în continuare Consiliu*) au efectuat două vizite la Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Orhei (bărbați și băieți) și la Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei), aflate în subordinea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Vizita a fost realizată în următoarea componență:

1. Ceslav Panico – membrul Consiliului;
2. Oxana Gumennaia – membra Consiliului.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Centrele de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități (în continuare Centre, ori Centrul din Orhei/ Centrul din Hîncești) privind respectarea drepturilor persoanelor aflate în custodia acestor centre împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante, inclusiv în contextul pandemiei Covid – 19.

Vizitele anterioare ale Consiliului în cadrul instituțiilor:

- Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești a fost vizitat la data de 16 martie 2018. În rezultatul vizitelor a fost înaintat un raport ce conținea 10 recomandări¹;
- Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Orhei a fost vizitat la data de 20 martie 2018. În rezultatul vizitelor a fost înaintat un raport ce conținea 13 recomandări².

Accesul în instituții au fost asigurat, fără impedimente, de către conducerea instituțiilor, astfel ca membrii Consiliului au putut vizita încăperile solicitate. După intrare, Consiliu a purtat discuții cu conducerea instituțiilor și personalul instituțiilor. Discuțiile au fost axate pe scopurile și obiectivele vizitelor efectuate de către Consiliu. La fel, au fost solicitate informații cu privire la rapoartele instituționale, indicatorii de bilanț ai instituției pentru ultima perioadă, precum și problemele majore cu care se confruntă instituțiile și altă informație relevantă vizitei de monitorizare.

II. CENTRUL DE PLASAMENT TEMPORAR PENTRU COPII CU DIZABILITĂȚI (FETE), OR. HÎNCEȘTI

Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei), aflate în subordinea Agenției Naționale de Asistență Socială a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale³ reprezintă o instituție publică de asistență socială care prestează servicii în regim de plasament copiilor cu dizabilități mintale în scopul recuperării, reabilitării, (re)integrării sociale și familiale a acestora. Beneficiarii casei pentru copii cu deficiențe mintale sunt copiii cu dizabilități mintale cu vârsta de 4 până la 18 ani. Capacitatea instituției - 315 copii, la momentul vizitei fiind prezente 249 persoane (79% din capacitate), din ele: 219 au atins deja majoratul și 30 sunt minore. Cea mai mare beneficiara are 58 de

¹ Raportul CpPT privind vizita Centrului de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești din 16 martie 2018 <http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2019/07/Raport-privind-vizita-preventiv%C4%83-efectuat%C4%83-%C3%AEn-Casa-internat-pentru-copii-cu-deficien%C5%A3e-mintale-fete-or.-11%C3%AEnce%C5%9Fti-din-16-martie-2018.pdf>

² Raportul CpPT privind vizita Centrului de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Orhei din 20 martie 2018 <http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2019/07/Raport-privind-vizita-preventiv%C4%83-efectuat%C4%83-la-Casa-internat-pentru-copii-cu-deficien%C8%9Be-mintale-b%C4%83ie%C8%9Bi-din-ora%C8%99ul-Orhei-din-20-martie-2018.pdf>

³ https://www.lceis.md/cautare/getResults?doc_id=110438&lang=ro

ani, cea mai mică are vârsta de 10 ani. În locuințe protejate sunt plasate 29 beneficiare, 1 fată este reintegrată în familia biologică.

În Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei) sunt formate 11 grupe. Repartizarea în grupe să efectuează în dependența de vârsta și diagnosticul beneficiarelor. La momentul vizitei imobilizate la pat erau 87 de beneficiare. În blocul Nr. 1, unde este situată și secția medicală, sunt cazate fete cu cele mai complicate dizabilități, imobilizate la pat.

Accesul beneficiarelor la testare Covid-19 a fost asigurat în perioada martie 2020 – octombrie 2020, fiind realizate 37 teste la Covid – 19 (inclusiv 5 cazuri confirmate). La angajați au fost realizate 48 de teste și 14 cazuri confirmate. Evoluția celor 5 cazuri de Covid – 19 la beneficiare, 2 soldate cu deces (din explicațiile conducătoarei instituției 1 beneficiară s-a molipsit de la dădaca, avea sindromul Down și diabet zaharat, iar a doua s-a molipsit la spital, avea hidrocefalee) și 3 s-au vindecat. Au fost înregistrate 14 cazuri de îmbolnăvire la angajați de la începutul pandemiei (martie 2020 până la data vizitei), toate persoanele s-au vindecat. La momentul vizitei în izolatorul secției Covid-19 era amplasată sub supraveghere o beneficiară cu temperatura subfebrilă.

Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc lucrătorii Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei), expuse de către conducerea instituției:

- Conform Schemei de încadrare din 01.01.2018, numărul de dădace (108) corespunde schemei, dar realmente numărul lor nu acoperă necesitățile reale. Instituția mai are nevoie de cel puțin 30 asistente/dădace. A crescut numărul beneficiarelor imobilizate la pat;
- 20 locuri vacante, inclusiv de specialist psiholog 1,0 de asistent social 1,0 și logoped 0,5;
- Insuficiență sau fluctuația de personal, cauzată de lipsa de motivare salarială și povara exagerată, la care este expus personalul.

Este salutar faptul că salariile psihopedagogului, asistentului social și psihologului au fost egalate privind remunerarea (în vizita precedentă, din 2018, membrii Consiliului au constatat diferența nejustificată între salarizarea asistentului social, psihologului în comparație cu psihopedagog).

2.1. Situația beneficiarelor în instituție

1. Membrii Consiliului au constatat și în vizita precedentă că climatul psihologic în Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei) este bun, persistă atmosfera prietenoasă în cadrul instituției.
2. Din declarațiile administrației au fost invocate câteva cazuri de agresiune între beneficiare (în blocul Nr14) și 1 caz de agresivitate față de o beneficiară din partea personalului, situațiile au fost rezolvate într-o formă amiabilă. Cu toate acestea, Consiliul solicită expedierea către Oficiul Avocatului Poporului a unei informații mai detaliate în privința acestor cazuri.
3. Ca și în vizita precedentă, administrația instituției a menționat faptul că educatorii posedă cunoștințe psihopedagogice, dar au nevoie și de specialiști psihologi. Reieșind din faptul că tulburările mentale sunt de diferite tipuri, psihologul este acela care trebuie să elaboreze portretul psihologic fiecărei beneficiare și să stabilească programe individuale pentru fiecare beneficiară aparte conform

necesităților psiho-sociale ale acestora. Ulterior, în baza acestor programe, să fie elaborate și stabilite activitățile în care beneficiarele vor fi implicate. Totodată, asistența psihologică trebuie să se axeze pe înlăturarea barierelor psihologice pe care le au beneficiarele în procesul de interacțiune cu oamenii din jurul lor.

4. Din discuțiile purtate cu administrația Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei), membrii Consiliului constată ca și în vizita precedentă, că nu există o modalitate clară de depunerea plângerilor către administrație sau în afara ei. Pentru membrii Consiliului nu este clar cum beneficiarele sunt informate despre faptul că se pot plînge în caz de apariție a unei situații periculoase (ex. agresiunea din partea personalului sau a altor beneficiare), cum ele pot să depună plângeri în mod obiectiv și independent, fără a suporta careva consecințe. Aceste fapte trezesc îngrijorarea Consiliului, pe motiv că existența unor proceduri eficiente de depunere a plângerilor constituie o garanție fundamentală împotriva relelor tratamente. Membrii Consiliului nu pun la îndoială integritatea și responsabilitatea personalului Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei), cu toate acestea, garanțiile împotriva torturii și altor rele tratamente trebuie să fie asigurate în mod obligatoriu.
5. Conform declarațiilor personalului administrativ, beneficiarele pot suna acasă/rudele/prietenii doar de pe telefoanele mobile personale sau de pe telefonul fix al asistentei sociale și secretarei instituției.
6. Vizitele părinților/familiei au fost suspendate din martie 2020, fiind substituite cu convorbiri telefonice și convorbiri prin skype. Membrii Consiliului au constatat că lunar, circa 15-20% de beneficiare țin legătura cu părinți, rude, prieteni. Părinți vin până la poarta și aduc colete.
7. Ca și în vizita precedentă Consiliul constată că condițiile de cazare sunt bune, persistă o curățenie adecvată, iar beneficiarele sunt îngrijite și îmbrăcate corespunzător timpului, în îmbrăcămintea decentă. Consiliul salută faptul că de la începutul pandemiei și până în prezent toate beneficiarele sunt asigurate cu ștergere de unică folosință.
8. Alimentarea beneficiarelor se efectuează de 3 ori pe zi. Mîncarea este pregătită în cantina Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei) și este distribuită beneficiarelor după un program zilnic. Apa e disponibilă pentru toate beneficiarele, la orice oră.
9. Membrii Consiliului salută faptul că administrația Centrului de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei) au procurat 3 case comunitare și 5 locuințe protejate în care sunt plasate 29 beneficiare. Membrii Consiliului notează că pentru desfășurarea procesului de dezinstituționalizare în fiecare grupă au fost selectate beneficiare care au demonstrat potențialul necesar pentru a putea fi plasate în case comunitare sau locuințe protejate. O casă este în proces de procurare, așadar, administrația regretă faptul că nu are pe cine plasa în ea, pentru că beneficiarele rămase în Centrul de Plasament nu au abilități necesare. Fetele plasate în Centrul de Plasament Temporar pentru Copii cu Dizabilități Hîncești (fete și femei) beneficiază de reevaluări periodice a

situației lor, o dată la 6 luni, realizată de către o echipă multidisciplinară. Deja în dependență de rezultatele reevaluării se iau decizii în privința beneficiarei.

10. Conform abilităților individuale, beneficiarele sunt încadrate în diferite activități: educație fizică și sport, lucru manual (broderie, croșetat, croitorie, aplicație); bucătărie experimentală (pregătirea bucatelor); îngrijirea teritoriului (totul se face pe loc, în secții). Activitățile sunt petrecute în grupuri mici, câte 3 fete, cu păstrarea distanței de 1,5 metru.

2.2. Accesul beneficiarelor la servicii medicale

11. Instituția se confruntă în continuare cu deficit de personal medical, fiind vacante mai multe poziții medicale (stomatolog 0,5, medic terapeut 0,5, medic psihiatru 1,0, medic pediatru 0,5, șef secție medicală 0,5, asistente medicale 3,0, farmacist 0,5). La fel, se menține existența conform statelor a unui număr preponderent mai mare a specialiștilor medicali decât a specialiștilor din domeniul protecției sociale (asistent social, psiholog, psihoterapeut, psihopedagog, educator, logoped), fapt ce nu contribuie la o reabilitare psiho-socială adecvată a beneficiarelor.
12. Există o conlucrare bună cu IMSP SC Hîncești în asigurarea accesului beneficiarelor la asistență medicală specializată de ambulator și spitalizare.
13. Cu referire la examinarea medicală obligatorie la plasarea în instituție, precum și la fiecare intrare/ieșire din internat, în continuare nu a fost identificat un Registru de examinări medicale și fișe de examinare medicală obligatorie în vederea documentării leziunilor corporale și/sau pretinselor acte de tortură. Din spusele personalului medical, nu se asigură această garanție fiind realizate în cartela medicală doar inscripții privind plecarea/revenirea din concediu. Aceste constatări impun necesitatea instruirilor suplimentare a personalului medical privitor la prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant⁴.
14. Pentru transportarea beneficiarelor către instituțiile medicale în continuare este folosit transportul neacomodat necesităților persoanelor cu dizabilități, iar în absența brancardierilor este o problemă complicată asigurarea unor condiții demne de însoțire a persoanelor cu nevoi speciale.

III. CENTRUL DE PLASAMENT TEMPORAR PENTRU COPII CU DIZABILITĂȚI (BĂIEȚI), OR. ORHEI

Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități (băieți) or. Orhei reprezintă o instituție publică de asistență socială care prestează servicii în regim de plasament copiilor cu dizabilități mintale în scopul recuperării, reabilitării, (re)integrării sociale și familiale ale acestora. Capacitatea instituției este de 350 locuri.⁵

⁴ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

⁵ <https://www.anas.md/harta-serviciilor-sociale/plasament-temporar-copii/#a1>

Până la data desfășurării vizitei au fost prelevate 15 probe la angajați. Din cei 15 angajați, 8 persoane au fost testați pozitiv, dintre care 7 tratați la domiciliu și 1 deces. Alți 7 angajați au fost testați în cadrul instituției, iar rezultatul testelor a fost negativ.

De asemenea, 4 persoane beneficiare ale instituției au fost testate pozitiv și au fost internate în secția covid din cadrul IMSP Spitalul Orhei.

3.1. Situația beneficiarilor în instituție

1. Cazarea rezidenților se realizează în dormitoare mari cu capacitatea de 8-20 persoane. Reiterăm constatarea CPT cu referire la instituțiile rezidențiale, urmare a vizitei din 2020⁶, că *dormitoarele cu capacitate mare au un efect contraterapeutic, depersonalizant asupra rezidenților, le compromise intimitatea și împiedică crearea unui mediu grijuliu*. Mai mult, acestea pot face mai dificilă controlul răspândirii bolilor infecțioase și, astfel, prezintă un risc mai mare pentru sănătatea rezidenților. În contextul pandemiei Covid-19, infrastructura existentă nu oferă condiții favorabile pentru controlul eficient al infecțiilor.
2. Blocurile sanitare (toaletele și dușurile) în ambele instituții sunt doar de uz comun, nu asigură suficientă intimitate și au capacitate insuficientă raportat la numărul de locuitori, iar podeaua umedă și alunecoasă era potențial periculoasă pentru rezidenți. Mai mult, în nici una dintre instituții nu au fost adaptate blocurile sanitare pentru rezidenții cu mobilitate redusă (dizabilități locomotorii).

3.2. Accesul beneficiarilor la servicii medicale

3. Instituția se confruntă în continuare cu deficit de personal medical, fiind vacante mai multe poziții medicale. La fel se menține existența conform statelor a unui număr preponderent mai mare a specialiștilor medicali decât a specialiștilor din domeniul protecției sociale (asistent social, psiholog, psihoterapeut, psihopedagog, educator, logoped), fapt ce nu contribuie la o reabilitare psiho-socială adecvată a beneficiarelor.
4. Există o conlucrare dificilă între IMSP SC Orhei și instituție în vederea asigurării tratamentului staționar și asistenței specializate de ambulator.
5. Cu referire la examinarea medicală obligatorie la plasarea în instituție, precum și la fiecare intrare/ieșire din internat, în continuare nu a fost identificat un Registru de examinări medicale și fișe de examinare medicală obligatorie în vederea documentării leziunilor corporale și/sau pretinselor acte de tortură. Din spusele personalului medical, nu se asigură această garanție fiind realizate în cartela medicală doar inscripții privind plecarea/revenirea din concediu. Aceste constatări impun necesitatea instruirilor suplimentare a personalului medical privitor la prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant⁷.
6. Pentru transportarea beneficiarelor către instituțiile medicale în continuare este folosit transport neacomodat necesităților persoanelor cu dizabilități, iar în absența brancardierilor este o problemă complicată asigurarea unor condiții demne de însoțire a persoanelor cu nevoi speciale.

⁶ <https://rn.coc.int/16809f8fa8>

⁷ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

IV. MĂSURI DE PREVENIRE A RĂSPÂNDIRII COVID – 19 ȘI ASIGURAREA GARANȚILOR FUNDAMENTALE ÎN CENTRELE DE PLASAMENT TEMPORAR PENTRU COPII CU DIZABILITĂȚI

1. În vederea reglementării intervențiilor de prevenire Covid-19 în mediul persoanelor plasate în instituții rezidențiale, MSMPS în baza recomandărilor OMS a elaborat instrucțiuni, aprobate prin Ordinul nr. 388 din 10.04.2020 privind prevenirea și controlul Covid-19 în instituțiile medico-sanitare și rezidențiale cu îngrijiri pe termen lung.⁸ Cu regret, prin acest act responsabilitatea de dezvoltare a planurilor instituționale, procedurilor operaționale standart, precum și identificarea resurselor financiare necesare implementării a fost pusă în sarcina conducătorilor instituțiilor. Acest fapt a dus la intervenții diferite la nivel instituțional, corespunzător experienței și abilităților managerului. Lipsa resurselor financiare cu destinație specială pentru Covid-19 s-a soldat cu redistribuirea priorităților de finanțare și redirecționarea resurselor la necesitățile dictate de Covid-19, iar o parte din activitățile planificate și necesare, au rămas neimplementate. Astfel, Planul cadru de pregătire și răspuns la infecția cu Coronavirus de tip nou (Covid-19) pentru instituțiile de plasament de asistență socială⁹ a fost aprobat prin Ordinul MSMPS Nr. 1236 doar pe 22 decembrie 2020.¹⁰
2. Planuri instituționale cu privire la instruirea personalului în domeniul prevenției Covid-19 sunt disponibile în ambele instituții rezidențiale. Putem menționa drept bune practici la nivel național în acest sens Centrul de Plasament Temporar a copiilor cu dizabilități (fete minore), care a dezvoltat inclusiv proceduri operaționale și scenarii de reacționare în diferite circumstanțe posibile în activitate.
3. Ambele instituții vizitate au menționat conlucrarea productivă cu Serviciul de Sănătate Publică teritorial, fiind oferite consultații necesare, vizite comune și acțiuni comune în focar.
4. Per general, rezidenții au acces nelimitat la lavoare, dar apă caldă nu mereu este disponibilă. La fel, menționăm acces limitat la săpun și șervețe de unică folosință în Centrul din Orhei și asigurare conformă în Centrul din Hîncești. Aparent, dezinfectantele sunt disponibile în locuri publice (coridor, intrarea în bucătărie și birouri), totodată din discuțiile cu rezidenții nu întotdeauna le recunosc și nu înțeleg pentru ce sunt aceste obiecte.
5. Asigurarea cu detergenți, dezinfectanți, măști și alt echipament de protecție personală este satisfăcătoare, necesitățile fiind acoperite din bugetul instituției, distribuții ale MSMP și donatori. Menționăm, că în ambele instituții abordarea măsurilor de control a infecției este diferită. Astfel, în Centrul din Hîncești, întreg personalul este obligator echipat pe durata orelor de muncă. A fost instituită o poziție de asistent medical responsabil de Covid-19, care verifică respectarea măsurilor preventive.
6. În ambele instituții, a fost instalată supravegherea video în diferite sectoare a instituției, care pe lângă monitorizarea activității zilnice, permite observarea respectării măsurilor de control a infecției.

⁸ https://msmps.gov.md/sites/default/files/ordin_nr_388_din_10.04.20_instructiune_prevenire_covid.pdf

⁹ <https://msmps.gov.md/wp-content/uploads/2020/12/Plan-de-preg%C4%83tire-%C8%99i-r%C4%83spuns-la-inf.COVID-pentru-institu%C8%9Bile-de-plasament-de-asisten%C8%9B%C4%83-social%C4%83.pdf>

¹⁰ <https://msmps.gov.md/wp-content/uploads/2020/12/Ord.1236-din-22.12.20-Plan-de-preg%C4%83tire-%C8%99i-raspuns-la-inf.COVID-pentru-institu%C8%9Bile-de-plasament-de-asisten%C8%9B%C4%83-social%C4%83.pdf>

Totodată, nu există reglementări clare privitor la respectarea protecției datelor cu caracter personal și funcționalitatea sistemelor.

7. Materiale informaționale privind Covid-19 sunt disponibile în cantități limitate, cel mai frecvent fiind plasate doar câteva exemplare în locuri publice (coridor), sunt pe suport de hârtie, elaborate de MSMPS. Cu regret, marea majoritate a rezidenților sunt persoane analfabete, cu deficiențe de înțelegere a mesajelor. Materiale informaționale despre Covid-19 adaptate pe înțelesul persoanelor, inclusiv în format video, nu sunt disponibile.
8. De asemenea, în cadrul instituțiilor s-a instituit și un plan privind instruirea angajaților privind măsurile de prevenire și profilactică a Pandemiei Covid-19. Dar instruirii practice a personalului, mai ales de îngrijire, privind utilizarea echipamentului de protecție, igiena mainilor, managementul echipamentului folosit și alte aspecte legate de controlul infecției – nu au fost realizate. Personalul utilizează măsurile de protecție personală bazându-se exclusiv pe informația disponibilă în mass-media ori prin auto instruire. Astfel, au fost observate cazuri de purtare incorectă a măștilor de protecție, necunoaștere a situațiilor cu risc sporit și durata de utilizare a diferitor tipuri de măști. Totodată, menționăm buna practică din Centru Hîncești de purtare a măștilor de diferite culori pe durata zilei în corespundere cu orar stabilit de administrație.
9. Instituțiile au întreprins măsuri numeroase de prevenire a infectării personalului și a persoanelor internate cu Covid-19 specifice pentru instituție. Cum ar fi ordinele de implementarea măsurilor impuse de starea de urgență, mecanismele de redistribuire a lucrului în cadrul instituției, etc.
10. În cadrul instituțiilor au fost emise ordine cu privire la sistarea vizitelor persoanelor străine în Centre, limitarea ieșirilor beneficiarilor de pe teritoriul instituției (din martie 2020 și până la momentul vizitei). Toate persoanele care intră pe teritoriul instituției (personal, vizitatori) sunt supuse screening-ului la semnele Covid – 19, termometriei și prelucrării cu dezinfectant; accesul fără mască este interzis. Menționăm echipare Centrului din Hincești cu tunel de dezinfectare, amplasat la intrarea în instituție.
11. În cadrul instituțiilor au fost instituite și zone/blocuri special amenajate pentru persoanele care au simptome de Covid-19 sau au fost infectate de Covid-19 (zona roșie și zona galbenă). De asemenea, a fost elaborate și emise un ordine interne privind algoritmul instituțional de plasare și operare în cazurile suspecte/confirmate cu Covid-19 a beneficiarilor (în care sunt indicate etapele de intervenție, monitorizării, persoanele responsabile, etc). Condițiile materiale în cadrul zonelor/blocurilor special amenajate pentru cazurile suspecte/confirmate cu Covid-19 a beneficiarilor sunt bune și bine amenajate cu respectarea majorității cerințelor în acest sens. Aceste zone conțin paturi de dormit, bucătărie separată, bloc sanitar (duș/WC), etc.
12. Persoanele-beneficiare ale instituției în continuare au acces la discuții telefonice cu familia/rudele din afara instituției (prin telefon, în special). Vizitele părinților sunt substituite cu convorbirile telefonice și prin alte platforme on-line (skype, messenger, etc).
13. Consiliul nu a putut identifica modalitatea de informare de către angajații instituțiilor privind măsurile și restricțiile impuse privind prevenirea Covid-19, precum și modalitatea de informare și explicare a acestor măsuri pentru persoanele beneficiare. Ori, în cazul lipsei unor astfel de mecanisme există riscul unor tensiuni și comportament agresiv din partea persoanelor beneficiare.

RECOMANDĂRI: -

A. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Agenția Națională de Asistență Socială:

1. Elaborarea unei Strategii comprehensive (care ar include și un regulament actualizat la situația actuală) privind asigurarea cu personal medical și de reabilitare a Centrelor de Plasament temporar a persoanelor cu dizabilități în vederea asigurării accesului beneficiarilor la servicii medicale și sociale de calitate.
2. Elaborarea și aprobarea standardelor de cazare a beneficiarilor în vederea respectării standardului recomandat de 4m² pentru o persoană + 6 m² pentru spațiu de uz comun.
3. Revizuirea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant în vederea includerii exprese a obligativității evidenței și raportării pentru Centrele de Plasament temporar a persoanelor cu dizabilități, precum și aprobarea formularului de notificare.
4. Realizarea schimbului de bune practici între instituții în vederea unificării abordărilor și implementării adecvate a planurilor instituționale de control a infecției Covid-19.
5. Dezvoltarea și aprobarea reglementărilor cadru cu privire la funcționalitatea sistemelor de supraveghere video în instituțiile rezidențiale și de asistență socială în vederea protecției datelor cu caracter personal a beneficiarilor.
6. Dezvoltarea și diseminarea materialelor informaționale (inclusiv în format video), adaptate lingvistic și pe înțelesul persoanelor cu dizabilități.
7. Asigurarea instruirii (continue) teoretice și practice a managementului instituțiilor de plasament și a persoanelor responsabile de controlul infecției Covid-19 în instituții privind implementarea Planului Cadru aprobat prin Ordinul nr.1236 din 22.12.2020.
8. Dotarea ambelor Centre de plasament cu transport acomodat nevoilor specifice a persoanelor cu dizabilități.
9. Revizuirea procedurilor și regulilor privind asigurarea vizitelor (într-un format mai sigur), ori identificarea unor alternative disponibile tuturor beneficiarilor/beneficiarelor pentru a putea comunica cu familia/persoanele apropiate (la general, dar și în special pe perioada pandemiei Covid-19).

B. Centrelor de Plasament temporar pentru copii cu dizabilități Orhei și Hîncești:

1. Replanificarea/reamenajarea spațiilor din cadrul dormitoarelor prin secționarea acestora camere mai mici (nu mai mult de patru persoane) într-un mediu personalizat și îngrijitor, respectându-le intimitatea.
2. Menținerea blocurilor sanitare în stare funcțională, ventilare corespunzătoare și cu oferirea intimității adecvate rezidenților; și adaptare la nevoilor speciale rezidenților cu mobilitate redusă.
3. Dezvoltarea și diseminarea materialelor informaționale (inclusiv în format video), adaptate lingvistic și pe înțelesul persoanelor cu dizabilități.

4. Asigurarea accesului permanentă a rezidenților la apă caldă, săpun lichid și ștergere la toate sursele de apă în fiecare zi în toate instituțiile.
5. Instruirea, educarea și abilitarea rezidenților în aplicarea măsurilor de igienă (*spălarea mâinilor, dezinfectarea*) în baza materialelor informaționale adaptate pe înțelesul persoanelor cu dizabilități, inclusiv lingvistic.
6. Revizuirea mecanismelor de plângeri în cadrul instituțiilor, astfel ca persoanele să li se fie explicat drepturile acestora și să aibă acces permanent și sigur la cutiile poștale, precum și la alte posibilități de informare a procurorului sau Avocatului Poporului.

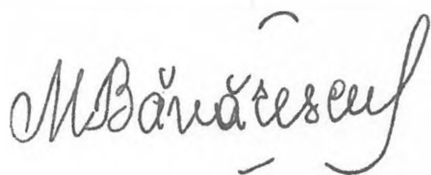
CpPT vine cu solicitarea de a ne informa privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prezentul Raportul a fost aprobat de către Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii

Data aprobării raportului

14 ianuarie 2021

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii

**Maia BĂNĂRESCU,
Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului,
Membru al Consiliului pentru prevenirea torturii**